

Täysistunto

Tiistai 9.10.2018 klo 14.00—17.39

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2018 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 7/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Hassi, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.35 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on hevosenlannan poltosta. Tämä asia sisältyy hallitusohjelmaan, peräti kärkihankkeeseen, ja lakiesitys perustuu siis hallitusohjelmaan. Sen on tehnyt mahdolliseksi Euroopan unionin sivutuoteasetuksen muutos, joka on helpottanut lannan polttoainekäyttöön liittyviä poikkeuksia.

Ympäristövaliokunta yksimielisessä mietinnössään hyväksyy hallituksen esityksen, mikä tarkoittaa sitä, että hevosten ja muiden tuotantoeläinten lantaa voidaan käyttää polttoaineena ilman jätteenpolttolainsäädännön yleisiä vaatimuksia silloin, kun poltto tapahtuu enintään 50 megawatin yksiköissä. Valiokunta kuitenkin toteaa, että silloin kun on kyse maatilamittakaavan polttolaitoksista, niissä yleensä useimmiten ei voida toteuttaa teknistä taloudellisista syistä sitä päävaatimusta, että palaminen kestää 2 sekuntia, eli siis poltettava aine viipyy siinä palamisessa vähintään 2 sekuntia, ja että palamisen lämpötila on vähintään 850 astetta haitallisten päästöjen minimoimiseksi. Tämän johdosta on todennäköistä, että lantaa, silloin kun se päätyy polttoon, tullaan kuitenkin kuljettamaan kauemmas isompiin polttolaitoksiin. Valiokunta myös toteaa, että polttamisessa on teknisiä ongelmia muun muassa siksi, että lanta sisältää ammoniakkia ja kosteutta eikä polttoaineiden käsittelyjärjestelmissä ole mitenkään helpoin polttoaine. No, ympäristöministeriö yhdessä MMM:n ja Eviran kanssa laatii tarkempia ohjeita.

Ympäristövaliokunta kuitenkin haluaa painottaa, että lannan ensisijainen käyttö on lannoitteena ja maanparannusaineena. Tämä ensisijainen käyttö maanparannusaineena ja lannoitteena pelloilla vastaa myöskin niitä yleisiä kiertotaloustavoitteita, mitä hallitus ja eduskunta ovat asettaneet, ja myöskin niitä tavoitteita, että meidän ruuantuotantoon ja maatalouteen liittyvät ravinteet kiertäisivät mahdollisimman järkevällä tavalla.

Ympäristövaliokunta toteaa, että jos saamme, kuten toivottavaa on, lannan ravinteiden kierrätystä tehostettua, sillä voidaan myös turvata kotimaisen ruuantuotannon tulevaisuut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 97/2018 vp

ta senkin vuoksi, että lanta aina sisältää fosforia, joka on uusiutumaton luonnonvara ja jota kaikki se, mitä kasvatamme ruuaksi, välttämättä tarvitsee. EU:ssa fosfori on nostettu kriittisten materiaalien listalle, koska sitä saadaan pääasiassa EU:n ulkopuolella sijaitsevista apatiittikaivoksista, joiden riittävyysarviot vaihtelevat 60—400 vuoden välillä. Mutta jos nyt tosiaan todellisuus on se, että fosforia riittäisi vain 60 vuodeksi — no, se voi kuulostaa pitkältä ja aika moni meistä voi ajatella, että itse ei enää elä 60 vuoden päästä, ainakin itse voin näin melko realistisesti varmaan ajatella, mutta jos ajatellaan, milloin oli 60 vuoden takainen aika, niin se oli vuonna 1958. Ei se niin hirveän kaukana menneisyydessä ole, ja jos silloin ihmiset olisivat ajatelleet, että okei, me voimme maailman fosforin käyttää loppuun, muun muassa polttamalla hävittää sitä 60 vuodessa, niin tänä päivänä me olisimme varmaan aika vihaisia näille ihmisille. Näin ollen tosiaan ihan monista syistä, siksi, että ilmastonsuojelun vuoksi on tärkeää lisätä maaperän hiilipitoisuutta ja kaikki tällainen biopohjainen maanparannusaine ja lanta on pelloilla siinäkin mielessä tärkeää, ja myöskin siksi, että tosiaan varsinkin fosfori ehkä kriittisimpänä on sellainen uusiutumaton luonnonvara, jota pelloilla viljelyyn, ruuantuotantoon tarvitsemme, ympäristövaliokunta haluaa korostaa tätä lannan ensisijaista käyttöä pelloilla.

Valiokunta myös toteaa, että HELMET-hankkeessa eli hevosenlanta hyötykäyttöön - hankkeessa etsitään uusia toimintamalleja, jotta lannan toimittaminen talleilta pelloille sujuisi helpommin ja mutkattomammin kuin nykyisin. Ympäristövaliokunta myöskin painottaa sitä, että tämän lakimuutoksen vaikutuksia pitää seurata.

16.41 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia ja eläimistä saatavista sivutuotteista annettua lakia. Jatkossa tuotantoeläinten lantaa voidaan käyttää polttoaineena ilman jätteenpolttolainsäädännön vaatimusten noudattamista. Samalla mahdollistetaan hallituksen hallitusohjelman biotaloutta ja puhtaita ratkaisuja koskevaan kärkihankkeeseen liittyvä tavoite sallia hevosenlannan käyttö energiatuotannossa.

Lannan polttamisen haasteiden katsotaan liittyvän lähinnä sen sisältämään ammoniakiin, kosteuteen tai polttoaineiden käsittelyjärjestelmiin. Esityksen myötä lannan polttoainekäyttö voi lisääntyä jopa 100 000 tonnilla vuodessa. Mielestäni se on merkittävä määrä. Esityksen mukaan lannan polttoaineena hyödyntämisen arvioidaan kasvavan nykyisestä noin 4 prosentista 20—30 prosenttiin. Tällaisia prosenttimäärien muutoksia harvoin näkee.

On selvää, että lannan käyttö ravinteena ja maanparannusaineena sellaisenaan on ensisijainen ja järkevin hyödyntämistapa. Tämä ei ole kuitenkaan aina mahdollista. Kotieläintuotannon keskittymäalueilla lannan hyödyntämistä sellaisenaan rajoittaa vesiensuojeluun tähtäävä ympäristönsuojelulainsäädäntö. Hevosenlannan peltokäyttöä toteutetaan rajoitusti lannoitus suunnitelmalla, missä otetaan huomioon myös peltolohkon ravinnetila, sen sijainti ja myös viljeltävä kasvi. On selvää, että tehokkaammalla lannan ravinteiden kierrätyksellä voidaan turvata myös kotimaista ruuantuotantoa tulevaisuudessa, koska kilpailu niukkenevista fosforivaroista kiristyy ja lannoitteiden hinnat nousevat edelleen. Fosfori on jo nyt nostettu EU:ssa kriittisten materiaalien listalle. Sitä saadaan pääasiassa Euroopan ulkopuolella sijaitsevista apatiittivarannoista. Niiden riittävyysarviot vaihtelevat 60 ja 400 vuoden välillä. Joka tapauksessa ravinteet, lanta mukaan lukien, tulee nähdä tulevaisuudessa enemmän resurssina kuin ongelmana. Hevosenlanta on nähty iät ajat hyväksi kukkapenkeille, ja sitä se on jatkossakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 97/2018 vp

16.43 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä ympäristönsuojelulain muutos on todellakin järkeenkäypä esitys, ja todella tunnen suurta murhetta siitä, että aikoinaan ympäristöpolitiikalla lähdettiin tässäkin asiassa maaseudun ihmisiä hieman kiusaamaan, koska tämä hevosenlannan poltto on Ruotsissa ollut iät ajat mahdollista ja samaa EU:ta eletään kuitenkin. Että esimerkki siitä, miten ruotsalainen osaa tämän homman hoitaa, ja meitä suomalaisia maaseudun eläjiä on kiusattu mitä mielikuvituksellisimmilla ympäristönsuojelulain ja luonnonsuojelulain säädöksillä.

No onneksi tämä byrokratianpurku on kuitenkin etenemässä pikkuhiljaa, ja aina kannattaa muistaa, kun tässä hevosenlannan poltosta puhutaan, että maanviljelijä tai tilanhoitaja itse tietää, mikä on sen lannan paras käyttömuoto, onko se tulipesässä tai kattilassa polttaminen lämmöksi vai onko se sitten pellon ravinne vai pistääkö hän parhaimmassa tapauksessa sen hevosenlannan pussiin ja myy torilla keväällä isolla voitolla tuonne puutarhaansa hoitaville ihmisille hyvänä tuotteena, joka on muuten, niin kuin edustaja Kulmala totesi, aivan erinomainen lannoite siihen tarkoitukseen.

Oli niin tai näin, toivon, että Suomessa vihdoinkin ja viimein ymmärretään, että oman järjen käyttö on sallittua ja suorastaan toivottavaa, ja että näitä järjettömiä ympäristönsuojelumääräyksiä karsitaan koko ajan pois ja tehostetaan ihmisten elämää ja helpotetaan byrokratiaa, koska se lienee pitkässä juoksussa ainoa tie.

16.45 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Olen erittäin tyytyväinen ja iloinen siitä, että hevosenlanta saadaan vihdoinkin energiakäyttöön. Lannanpolttoa helpottavat lakiesitykset ovat odotettuja, ja koko hevosala on työskennellyt asian puolesta pitkään ja määrätietoisesti.

Paitsi että hevosalalla on Suomessa merkittävä työllistävä vaikutus, sen lisäksi alalla on myös tärkeä merkitys ihmisten ja kaupunkilaistenkin ihmisten harrastusmahdollisuuksien luojana ja hevosala mahdollistaa monelle kaupunkilaiselle pääsyn hevosten lähelle. Siksi hevosalan toimintaedellytykset kannattaa turvata. Sieltä saadaan Suomeen työpaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia.

Itsekin olen ratsastusta ja hevosia vuosikautia harrastaneena ja tallilla työskennelleenä nähnyt sen järjettömän tilanteen, mikä meillä Suomessa on vuosikautia ollut voimassa samaan aikaan kun muissa EU-maissa on onnistuttu soveltamaan EU-säännöksiä huomattavasti järkevämmiin. On erinomainen asia, että myös Suomessa asia on nyt saatu kuntoon. Iloitsen siitä, että määrätietoinen työ yhdessä hevosalan kanssa tuotti lopulta tulosta. Onneksi viime hallitusneuvotteluissa saimme asiasta vahvan, velvoittavan kirjauksen hallitusohjelmaan ja normienpurun nimissä homma lähti etenemään. Kiitos siis hallitukselle esityksen viemisestä maaliin.

Lannanpolttoon ei enää tarvita jätteenpolttolupaa korkeinaan 50 megawatin energiantuotantoyksiköissä. Tähän asti lannanpoltto oli sallittua ainoastaan jätteenpolttolaitoksissa. Nyt polttaminen pienissä ja keskisuurissa alle 50 megawatin yksiköissä katsotaan jätteenpolton sijaan energiantuotannoksi. Energiaa ei siis enää hukata, kuten tähän asti on tapahtunut, vaan hevosenlanta saadaan hyötykäyttöön, esimerkiksi lämmitykseen, sen sijaan, että sitä on aiemmin kuskattu kumipyörillä esimerkiksi kaatopaikalle.

Kiitos hallitukselle siitä, että ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö tekivät tarvittavat muutokset ympäristönsuojelulakiin ja eläimistä saatavista sivutuotteista annettuun lakiin. Nyt laki siis sallii hevosten, mutta myös muidenkin tuotantoeläinten, lannan polttamisen energiaksi. Polttoon ei tarvita enää jätteenpolttolupaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 97/2018 vp

Suomessa hevosia on noin 70 000, ja laskelma, joka on jo vanha mutta pitänee paikkansa, on, että jo 4—5 hevosien tallin lannalla lämmittää omakotitalon helposti. Eli kuitenkin merkittävästä asiasta puhutaan, ja tämän lain myötä pystytään hyödyntämään hevosenlannaa Suomen hevosalalla taloudellisesti huomattavasti järkevämmin ja myös ympäristön kannalta järkevämmin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 95/2018 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.